

Тема 3

Зведення і групування в митній статистиці

1.Поняття та класифікація зведення статистичних даних

2.Поняття, завдання та види статистичних групувань

3. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

1.Поняття та класифікація зведення статистичних даних

Зведення в митній статистиці – сукупність прийомів, які дозволяють одержати узагальнюючі статистичні показники як зведені ознаки переміщених товарів, транспортних засобів та осіб через митний кордон України, митних правопорушень, митні платежі, що характеризують стан, взаємозв'язки і закономірності розвитку зовнішньої торгівлі

Метою зведення в митній статистиці є збір в єдине ціле матеріалів статистичного спостереження і отримання узагальнюючих статистичних показників, що відображають переміщення товарів, транспортних засобів та осіб через митний кордон України, митні правопорушення, митні платежі

Статистичне зведення складається з таких етапів:

формування мети та завдань статистичного зведення

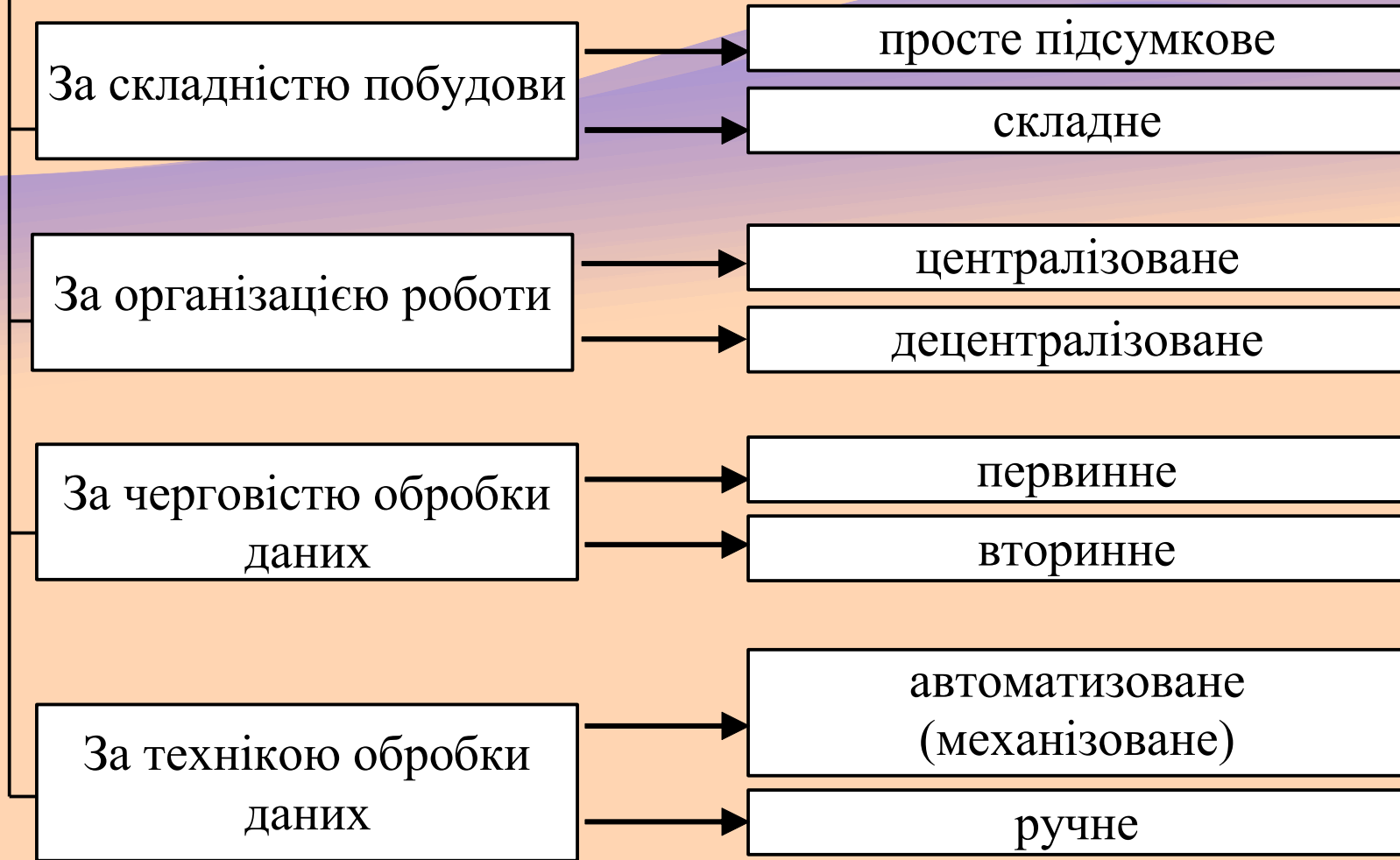

формування груп з одиниць спостереження, визначення групових ознак, кількості груп та величини інтервалу; рішень питань, пов'язаних із здійсненням групування, виділенням суттєвих ознак

здійснення технічної сторони зведення, тобто перевірка повноти та якості зібраного матеріалу, підрахунок результатів і необхідних показників для характеристики всієї сукупності та її частини

Зведення статистичних матеріалів

Класифікація зведення статистичних матеріалів

Просте підсумкове зведення

Проводить без розподілу отриманих даних на групи (просто підсумовуються дані, що містяться у всіх формулярах, підводиться загальний підсумок одиниць сукупності чи загальний обсяг показника, що вивчається)

Складне зведення

Передбачає попередній розподіл одиниць сукупності на групи (дає можливість підрахувати число одиниць сукупності по групах та обсяг ознаки, що вивчається, в кожній з них)

Централізоване зведення

передбачає, що всі первинні матеріали, одержані в результаті спостереження зосереджуються в центральному органі, в якому проводиться обробка статистичних даних

Переваги централізованого зведення статистичних даних

**досягається
методологічного
розрахунку
показників**

**єдність
забезпечення
статистичних**

**можливість
потужної
техніки, що веде до здешевлення
обробки та скорочення загальних
строків зведення**

**застосування
обчислювальної**

Децентралізоване зведення

передбачає, що вся робота щодо обробки первинних даних виконується на місцях, де той чи інший первинний матеріал підлягає обробці в декілька етапів

Переваги децентралізованого зведення статистичних даних

 Дозволяє одержувати більш оперативно зведені дані для керівних органів по окремих митницях

 можливість уточнити ті чи інші сумнівні відомості

Програма статистичного зведення передбачає такі види робіт

вибір групувальних ознак

встановлення порядку формування груп

розробка системи статистичних показників для характеристики груп і об'єкта в цілому

розробка макетів статистичних таблиць для представлення результатів зведення

вибір способу зведення даних статистичного спостереження

Статистичне зведення будь-якого виду проводиться за визначеною програмою

Розробити програму зведення – це означає визначити, які групи і підгрупи виділятимуться у досліджуваній сукупності, які показники у вигляді підсумкових, середніх або відносних величин повинні бути підраховані для виділених груп і в цілому по сукупності, в яких таблицях буде оформлений результат зведення.

**2.Поняття, завдання та
види статистичних
групувань**

Статистичне групування – це процес створення схожих у тому чи іншому відношенні груп, що здійснюється за наявними статистичними даними.

Для правильного здійснення статистичного групування велике значення мають:

- а) вибір групувальних ознак;
- б) визначення кількості границь груп і встановлення величини інтервалу в групах;
- в) правильне віднесення окремих одиниць до тієї чи іншої групи.

В залежності від поставленої мети і конкретного змісту досліджуваного матеріалу за допомогою групувань вирішують три основні завдання:

- 1. виділення соціально-економічних типів, категорій та інших одноякісних груп або статистичних сукупностей;**
- 2. вивчення внутрішньої будови явищ;**
- 3. виявлення та дослідження причинно-наслідкових зв'язків між ознаками явищ.**

Для вирішення зазначених завдань застосовують відповідно три види групувань: **типологічні, структурні і факторні (аналітичні).**

ТИПОЛОГІЧНЕ ГРУПУВАННЯ –

це групування, за допомогою якого у досліджуваній сукупності явищ відокремлюються однакісні в істотному відношенні групи, насамперед класи і соціально-економічні типи. Наприклад, **групування митниць – за ефективністю контролю за застосуванням заходів тарифного регулювання при митному оформленні, за правильністю визначення митної вартості товарів (добре, задовільно, відмінно, незадовільно)**

СТРУКТУРНІ ГРУПУВАННЯ

вирішують друге завдання групувань – розкривають внутрішню будову явищ. Вони дають інформацію про те, з яких частин складається множина явищ, що вивчається, яка будова типів явищ і якими показниками характеризуються окремі частини.

ФАКТОРНИМИ

називаються групування, за допомогою яких встановлюються зв'язки між факторними і результативними ознаками. Вони засновані на вивченні того, як у масових явищах із зміною одного або декількох факторних ознак змінюється результативна ознака.

**За кількістю групувальних ознак
групування може бути:**

Просте (за однією ознакою)

**Комбінаційне (за двома і більше
ознаками)**

Групування проводиться в три етапи:

1

Вибір групувальних ознак, за якими буде здійснюватися групування

2

Виділення груп (інтервалів) за групувальними ознаками

3

Безпосереднє групування матеріалу і характеристика відокремлених груп і підгруп статистичними показниками

Кількість інтервалів залежить від варіації групувальної ознаки: чим більше її коливання, тим більше слід утворювати груп. При визначені кількості інтервалів слід враховувати чисельність одиниць сукупності.

***Відкритими* інтервалами називають такі, у яких вказана лише одна межа, верхня або нижня; у *закритих інтервалах* вказані і верхня і нижня межі. Інтервали можуть бути різними за величиною. Величини відкритих інтервалів невизначені, а величини закритих інтервалів встановлюються як різниці між верхніми та нижніми межами їх у суміжних групах. Закриті інтервали поділяються на рівні і нерівні.**

Рівними інтервалами називаються такі, у яких різниці між відповідними (верхніми або нижніми) межами інтервалів однакові.

У ***нерівних*** інтервалів різниці неоднакові.

Нерівні інтервали зазвичай бувають зростаючими. Серед них особливе значення займають *кратні* інтервали з різними коефіцієнтами зростання. Якщо коефіцієнт зростання дорівнює 2, то кожен наступний інтервал більший за попередній в два рази.

**Величина інтервалу
визначається за формулою**

$$\Delta = \frac{x_{\max} - x_{\min}}{n},$$

**де Δ – величина інтервалу;
 $x_{\max}$ і $x_{\min}$ – максимальне та
мінімальне значення ознаки;
 n – кількість визначених інтервалів.**

Так, якщо максимальний стаж робітників 45 років, мінімальний 5 років та вирішено утворити п'ять рівних інтервалів, то величина рівного інтервалу становить: $\Delta = (45 - 5) / 5 = 8$.

Для розрахунку величини рівних інтервалів може бути застосована ФОРМУЛА СТЕРДЖЕСА:

$$\Delta = \frac{x_{\max} - x_{\min}}{1 + 3,322 \lg N},$$

де N – кількість одиниць сукупності

Групування митниць Державною митною службою України здійснюється за наступними групувальними ознаками:

1

Ефективність контролю за
правильністю **класифікації товарів**
митниці Держмитслужби

2

Виконання індикативних показників
надходжень митних платежів

3

Ефективність контролю за
застосуванням **заходів тарифного**
регулювання при митному оформленні

4

Ефективність **контролю** за правильністю визначення **митної вартості товарів** митниць Держмитслужби

5

Частка митних декларацій, щодо яких за результатами виконання митницями Держмитслужби визначених **системою управління ризиками** митних формальностей було фактично **виявлено розбіжності**

6

Оцінка **ефективності здійснення митного огляду** за ініціативи посадової особи внаслідок застосування системи управління ризиками

7

Ефективність здійснення посадовими особами митниці контролю за діяльністю митних брокерів під час оформлення товарів

8

Тривалість здійснення митного контролю транспортних засобів на смугах руху «червоний коридор» у зонах митного контролю пунктів пропуску для автомобільного сполучення

9

Частка вирішених на користь митниць судами різних інстанцій справ щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності митних органів та їх посадових осіб

10

Частка справ про порушення митних правил, за результатами яких прийнято рішення на користь держави, від загальної кількості справ, направлених до суду

**3. Українська
класифікація товарів
зовнішньоекономічної
діяльності**

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

Повна назва	Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності
Коротка назва	УКТ ЗЕД 2022
Нормативний акт, яким затверджений класифікатор	Закон України "Про Митний тариф України" від 19.10.2022 № 2697-IX
Набуття чинності	01.01.2023
Організація зведення	Державна митна служба України.
Гармонізовано з	На рівні шести знаків відповідає Гармонізованій системі опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації (HS-2017), дев'ятий та десятий знаки відповідають деталізації коду товару на національному рівні України.
Історія класифікатора	<p>ДК 017-98 "Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності", затверджена наказом Держстандарту України від 02.06.1998 № 459;</p> <p>Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності, затверджена Законом України "Про Митний тариф України" від 19.09.2013 № 584-VII (зі змінами, внесеними згідно із Законами України № 822-VIII від 25.11.2015, ВВР, 2016, № 1, ст.8 № 909-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 5, ст.47 № 1791-VIII від 20.12.2016);</p> <p>Закон України "Про Митний тариф України" від 04.06.2020 № 674-IX.</p>
Об'єкт класифікації	Товари, що виступають предметом обігу в зовнішній торгівлі.
Короткий опис; сфера застосування	УКТ ЗЕД запроваджена в Україні як товарна номенклатура Митного тарифу України й використовується: для здійснення митного оформлення товарів та предметів, що переміщуються через митний кордон України; в статистиці зовнішньої торгівлі.
Статистична методологія	Пояснення до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, затвержені наказом Державної митної служби від 14.12.2022 № 543
Таблиці відповідності	<p>Таблиця включає лише ті види продукції за СКП-2011, які є об'єктом міжнародних операцій і яким властивий матеріальний вимір, тобто види продукції, які підлягають перевезенню. Інші види продукції та послуги у цій таблиці не враховуються.</p> <p>Зв'язок між позиціями СКП-2011 та CN базується на таблицях між CPA-2008 і CN, розроблених Євростатом для статистиків.</p> <p>В таблиці враховано відповідність позицій УКТ ЗЕД позиціям CN на рівні 8 знаків.</p> <p>СКП 2011 - CN (2007-2014) </p> <p>Перехідні таблиці від УКТ ЗЕД версії 2012 до УКТ ЗЕД версії 2017, затвержені наказом Державної митної служби України від 01.07.2020 № 234</p> <p>Перехідні таблиці від УКТ ЗЕД версії 2017 до УКТ ЗЕД версії 2022, затвержені наказом Державної митної служби України від 23.11.2022 № 513</p>

https://ukrstat.gov.ua/klasf/nac_kls/op_ukzed_2016.htm

УКТ ЗЕД – скорочення від Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. Вона розроблена на основі **Гармонізованої системи опису та кодування товарів і Комбінованої номенклатури Європейського Союзу.**

УКТ ЗЕД збігається з Гармонізованої системи на рівні шести знаків, а з Комбінованої номенклатури ЄС – на рівні восьми знаків товарного коду.

КОМБІНОВАНА НОМЕНКЛАТУРА ЄС (CN)						УКТ ЗЕД			
ГАРМОНІЗОВАНА СИСТЕМА (HS)									
6	9	1	3	9	0	1	0	9	0
2 Chapter (Група)									
4 Headline (Товарна позиція)									
6 SubHeadline (Товарна підпозиція)									
Товарна категорія (УКТ ЗЕД)									
Товарна підкатегорія (УКТ ЗЕД)									

УКТ ЗЕД фактично складається

з:

- 1) набору кодів товарів;**
- 2) описів товарів, які відповідають цим кодам;**
- 3) правил і пояснень як класифікувати товари з тих чи інших кодами.**

Суть класифікації товарів полягає в наступному. Кожному товару, який переміщують через кордон, присвоюються 10-значний код.

Це роблять для того, щоб однозначно ідентифікувати товар, визначити ставку мита і заходи контролю, які потрібно застосувати. Крім цього, присвоєння коду спрощує ведення митної статистики.

Кожному коду товару відповідає певна ставка мита. УКТ ЗЕД разом зі ставками мит складають Митний тариф України, затверджений Законом України «Про Митний тариф України» від 19.10.22 № 2697-ІХ

Структура УКТ ЗЕД

Десятизначний код товару включає:

код товарної групи (перші 2 цифри)

код товарної позиції (перші 4 цифри)

код підпозиції (перші 6 цифр)

код товарної категорії (перші 8 цифр)

код товарної підкатегорії (перші 10 цифр).

Вся УКТ ЗЕД поділена на 21 розділ і 97 товарних груп. Розділи позначаються римськими цифрами і, на відміну від групи, цифри розділу не відображені в структурі коду товару. Назви розділів і груп наводяться виключно для зручності користування УКТЗЕД. Кожна група ділиться на відповідних товарних позицій, підпозиції, категорії та підкатегорії.

Код товару впливає на застосування до даного товару тарифних і нетарифних заходів.

Як можна зрозуміти з назви, **тарифні заходи – це мита та інші платежі, що стягуються при переміщенні товарів через митний кордон.**

Від класифікації товару з тих чи інших кодом УКТ ЗЕД безпосередньо залежить розмір ввізного мита. Кожному коду товару відповідає своя ставка ввізного мита, навіть якщо вона і дорівнює 0%.

При імпорті підакцизних товарів крім мита потрібно сплатити ще й акцизний податок. Перелік таких товарів наведено в Податковому кодексі України (стаття 215). А на розмір ставки акцизного податку також може вплинути код товару згідно з УКТ ЗЕД.

Тому з тарифними заходами все зрозуміло – **зміна коду УКТ ЗЕД може привести до «подорожчання» товару.** Зате нетарифні заходи взагалі можуть зробити ввезення або вивезення такого товару неможливо.

Нетарифні заходи – це будь-які обмеження і заборони на переміщення товарів через кордон, не пов'язані із застосуванням мита.

Такі обмеження можуть мати різну форму. Так, в певних випадках необхідно пройти додаткову форму контролю (екологічний, фітосанітарний та ін.), Сертифікувати товар, підтвердити відповідність того чи іншого технічного регламенту, дозволити певного органу, ліцензію або інший документ.

Не всі нетарифні заходи безпосередньо залежать від класифікації товару. Однак наведемо один цікавий приклад, який покаже наскільки зміна коду товару впливає на перелік дозвільних документів, необхідних для митного оформлення. Кілька років тому митні органи раптово почали міняти коди медичних спиртових настоянок та класифікувати їх як алкогольні напої. Для імпорту алкогольних напоїв потрібна ліцензія. У імпортерів такої ліцензії не було, адже ці спиртові настоянки були лікарськими засобами, а не алкогольними напоями. Вони були змушені тимчасово призупинити імпорт таких товарів.

Коли потрібно визначити код товару?

Дуже часто про класифікацію товару згадують вже перед митним оформленням. То чи не варто робити. **Визначати код товару потрібно ще до підписання контракту. Це дозволить правильно описати товар в товаросупровідних документах, отримати всі відомості від постачальника і мінімізувати ризики зміни коду товару інспекторами митниці.**

Структура та застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності

1. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) складається на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів та затверджується законом про Митний тариф України.

2. В УКТ ЗЕД товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, товарними підпозиціями, найменування і цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізованою системою опису та кодування товарів.

3. Для докладнішої товарної класифікації використовується сьомий, восьмий, дев'ятий та десятий знаки цифрового коду.

4. Структура десятизнакового цифрового кодового позначення товарів в УКТ ЗЕД включає код групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки), товарної підпозиції (перші шість знаків), товарної категорії (перші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять знаків).

Ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності

1. Ведення УКТ ЗЕД здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
2. Ведення УКТ ЗЕД передбачає:
  - 1) відстеження та облік змін і доповнень до Гармонізованої системи опису та кодування товарів, пояснень та інших рішень щодо її тлумачення, що приймаються Всесвітньою митною організацією;
  - 2) підготовку пропозицій щодо внесення змін до УКТ ЗЕД;
  - 3) деталізацію УКТ ЗЕД на національному рівні та введення додаткових одиниць виміру;

- 4) забезпечення однакового застосування всіма органами доходів і зборів правил класифікації товарів;
- 5) прийняття рішень щодо класифікації та кодування товарів в УКТ ЗЕД у складних випадках;
- 6) розроблення пояснень і рекомендацій до УКТ ЗЕД та забезпечення їх опублікування;
- 7) своєчасне ознайомлення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з рішеннями та інформацією (крім тих, що є конфіденційними) щодо питань класифікації товарів та застосування УКТ ЗЕД;
- 8) здійснення інших функцій, необхідних для ведення УКТ ЗЕД

Класифікація товарів

1. Товари під час їх декларування підлягають класифікації, тобто щодо товарів визначаються коди відповідно до класифікаційних групувань, зазначених в УКТ ЗЕД.

2. Органи доходів і зборів здійснюють контроль правильності класифікації товарів, поданих до митного оформлення, згідно з УКТ ЗЕД.

3. На вимогу посадової особи органу доходів і зборів декларант або уповноважена ним особа зобов'язані надати усі наявні відомості, необхідні для підтвердження заявлених ними кодів товарів, поданих до митного оформлення, а також зразки таких товарів та/або техніко-технологічну документацію на них

4. У разі виявлення під час митного оформлення товарів або після його порушення правил класифікації товарів орган доходів і зборів має право самостійно класифікувати такі товари.

5. Під складним випадком класифікації товару розуміється випадок, коли у процесі контролю правильності заявленого декларантом або уповноваженою ним особою коду товару виникають суперечності щодо тлумачення положень УКТ ЗЕД, вирішення яких потребує додаткової інформації, спеціальних знань, проведення досліджень тощо.

6. Штрафи та інші санкції за несплату митних платежів та за інші порушення, виявлені у зв'язку з неправильною класифікацією товарів, застосовуються органами доходів і зборів виключно у разі, якщо прийняте органом доходів і зборів рішення про класифікацію цих товарів у складному випадку було прийнято на підставі поданих заявником недостовірних документів, наданої ним недостовірної інформації та/або внаслідок ненадання заявником всієї наявної у нього інформації, необхідної для прийняття зазначеного рішення, що суттєво вплинуло на характер цього рішення.

7. Рішення органів доходів і зборів щодо класифікації товарів для митних цілей є обов'язковими. Такі рішення оприлюднюються у встановленому законодавством порядку. У разі незгоди з рішенням органу доходів і зборів щодо класифікації товару декларант або уповноважена ним особа має право оскаржити це рішення до органу вищого рівня відповідно до глави 4 цього Кодексу або до суду.

8. Висновки інших органів, установ та організацій щодо визначення кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД під час митного оформлення є інформаційними або довідковими.